

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Βιώσιμη ανάπτυξη, παραγωγικός μετασχηματισμός της ελληνικής οικονομίας - Τροποποίηση διατάξεων του αναπτυξιακού νόμου 4887/2022 Αναπτυξιακός Νόμος - Ελλάδα Ισχυρή Ανάπτυξη - και λοιπές διατάξεις»

I. Γενικές Παρατηρήσεις

Το φερόμενο προς συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, όπως το επεξεργάστηκε η Διαρκής Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων, αποτελείται από ενενήντα οκτώ (98) άρθρα, συμπεριλαμβανομένου του ακροτελεύτιου άρθρου, που ορίζει τον χρόνο έναρξης ισχύος των διατάξεων του νόμου. Διαρθρώνεται σε οκτώ (8) Μέρη (Α' - Η') και τροποποιεί κυρίως διατάξεις του ν. 4887/2022 («Αναπτυξιακός Νόμος - Ελλάδα Ισχυρή Ανάπτυξη»), όπως ισχύει μετά από τροποποιήσεις με διατάξεις των νόμων 4914/2022, 4965/2022, 4994/2022, 4972/2022 και 5039/2023.

A. Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση, το εν θέματι νομοσχέδιο θεσπίζει, μεταξύ άλλων, ρυθμίσεις με παραπομπή στον Γενικό Απαλλακτικό Κανονισμό («Γ.Α.Κ.» – Κανονισμός (ΕΕ) 651/2014 της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης, L 187). Πρόκειται για επικαιροποίηση του νομοθετικού πλαισίου, προς «εναρμόνιση με τις αλλαγές που έχουν επέλθει στον Γ.Α.Κ. έτσι όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2023/1315 της Επιτροπής της 23ης Ιουνίου 2023 για την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 για

την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης, και του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/2473 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην παραγωγή, τη μεταποίηση και την εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης (L 167)» (βλ. σημείο I.B. των παρατηρήσεων της από 24.1.2022 έκθεσης της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής επί του νομοσχεδίου «Αναπτυξιακός Νόμος - Ελλάδα Ισχυρή Ανάπτυξη»).

Όπως ο εν λόγω Κανονισμός αναφέρει στο Προοίμιό του, οι τροποποιήσεις κρίθηκαν αναγκαίες για την αντιμετώπιση προκλήσεων όπως η κλιματική αλλαγή, η αναποτελεσματική χρήση των πόρων και η απώλεια της κοινωνικής συνοχής, ώστε να υπάρξει, μεταξύ άλλων, προσαρμογή των σχετικών κανόνων στις αναθεωρημένες κατευθυντήριες γραμμές και πλαίσια της Επιτροπής για τις κρατικές ενισχύσεις, ιδίως όσον αφορά τα μέτρα για τη στήριξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης (βιώσιμη και ψηφιακή Ευρώπη), λαμβανομένων υπόψη των κρατικών ενισχύσεων περιφερειακού χαρακτήρα (εξασφάλιση συνοχής μεταξύ των διαφορετικών δεσμών κανόνων που επιδιώκουν τους ίδιους στόχους), προκειμένου να επεκταθούν και στις αραιοκατοικημένες περιοχές οι ενισχύσεις λειτουργίας για την αποτροπή και την αναχαίτιση της μείωσης του πληθυσμού, και προκειμένου να διευκολυνθεί η καλύτερη στήριξη των περιοχών που αντιμετωπίζουν δημογραφικές προκλήσεις. Επίσης, κρίθηκε αναγκαίο να θεσπισθούν προϋποθέσεις συμβατότητας για τις ενισχύσεις, υπό μορφή δημόσιων παρεμβάσεων που αφορούν την προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας, φυσικού αερίου ή θερμότητας σε πολύ μικρές επιχειρήσεις και σε ΜΜΕ, ώστε να μετριασθούν οι επιπτώσεις των αυξήσεων των τιμών μετά την έναρξη του πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, να διευκολυνθεί η πρόσβαση και η συμμετοχή σε υποδομές δοκιμών και πειραματισμού, καθώς και σε εγκαταστάσεις συνεργατικών σχηματισμών καινοτομίας, να θεσπιστούν προϋποθέσεις συμβατότητας ως προς τις επενδυτικές ενισχύσεις για την αποκατάσταση φυσικών οικοτόπων και οικοσυστημάτων, την προστασία και επαναφορά της βιοποικιλότητας και τις λύσεις που βασίζονται στη φύση για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τον μετριασμό της. Περαιτέρω, κρίθηκαν αναγκαίες μειώσεις περιβαλλοντικών φόρων ή εισφορών, καθώς και η επέκταση απαλλαγών κατά κατηγορία για τη στήριξη επενδύσεων σε ενεργειακές υποδομές μη ευρισκόμενες σε ενισχυόμενες περιοχές. Ομοίως αναγκαίες κρίθηκαν

τροποποιήσεις σχετικά με τις προϋποθέσεις συμβατότητας και τη στήριξη των επενδύσεων σε ενεργειακές υποδομές για το φυσικό αέριο, λαμβανομένων υπ' όψη των στόχων της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και των κλιματικών στόχων για το απώτερο μέλλον.

Β. Το Μέρος Α' του νομοσχεδίου (άρθρα 1-25) έχει τίτλο «Γενικές διατάξεις» και αποτελείται από οκτώ (8) Κεφάλαια (Α-Η').

Το Κεφάλαιο Α' (άρθρα 1-2) ορίζει τον σκοπό και το αντικείμενο του νομοσχεδίου, το οποίο θεσπίζει νέα καθεστώτα ενίσχυσης, τροποποιεί υφιστάμενα καθεστώτα, καθορίζει νέο κίνητρο ταχείας αδειοδότησης σε συγκεκριμένα καθεστώτα και επιχειρεί τη βελτίωση της διαδικασίας αξιολόγησης και ελέγχου επενδυτικών σχεδίων, καθώς και της λειτουργίας συλλογικών οργάνων σε διάφορα στάδια της διαδικασίας του αναπτυξιακού νόμου. Το Κεφάλαιο Β' (άρθρα 3-6), που έχει τίτλο «Αναμόρφωση των γενικών διατάξεων του αναπτυξιακού νόμου τροποποίηση του Κεφαλαίου Α' Μέρους Α' Ν. 4886/2022», αντικαθιστά ρυθμίσεις σχετικά με τον σκοπό του νόμου (άρθρο 3), ο οποίος περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη μείωση των κοινωνικών και περιφερειακών ανισοτήτων και την αξιοποίηση νέων τεχνολογιών, καθορίζει το αντικείμενο του νόμου (άρθρο 4), θεσπίζει νέα καθεστώτα χορήγησης κρατικών ενισχύσεων σε επενδυτικά σχέδια (σύγχρονες τεχνολογίες, καθεστώς κοινωνικής επιχειρηματικότητας και χειροτεχνίας, καθεστώς περιοχών ειδικής ενίσχυσης), και επικαιροποιεί, με παραπομπές σε ενωσιακούς κανόνες, αφενός μεν το νομικό πλαίσιο για την υπαγωγή των επενδυτικών σχεδίων των επιχειρήσεων στα καθεστώτα ενισχύσεων (άρθρο 5), αφετέρου δε τους ορισμούς βασικών εννοιών που χρησιμοποιούνται για την εφαρμογή του νόμου (άρθρο 6). Το Κεφάλαιο Γ' (άρθρα 7-8), που έχει τίτλο «Πεδίο εφαρμογής - Τροποποίηση Κεφαλαίου Β' Μέρους Α' Ν. 4887/2022», προσαρμόζει στο υφιστάμενο ενωσιακό πλαίσιο τις ρυθμίσεις σχετικά με τις επιλέξιμες δαπάνες εκτός περιφερειακών ενισχύσεων, καθώς και τις μη επιλέξιμες δαπάνες. Το Κεφάλαιο Δ' (άρθρα 9-11), που έχει τίτλο «Είδη και ποσοστά ενισχύσεων – Τροποποίηση Κεφαλαίου Γ' Μέρους Α' Ν. 4887/2022», προσαρμόζει στο υφιστάμενο ενωσιακό πλαίσιο τις ρυθμίσεις σχετικά με τα είδη και τα ποσοστά των ενισχύσεων, τις εντάσεις και τα ύψη ενισχύσεων εκτός περιφερειακών ενισχύσεων, καθώς και τα ανώτατα ποσά των χορηγούμενων ενισχύσεων. Το Κεφάλαιο Ε' (άρθρα 12-14), που έχει τίτλο «Προϋποθέσεις υπαγωγής επενδυτικών σχεδίων στα καθεστώτα χορήγησης ενισχύσεων - Τροποποίηση Κεφαλαίου Δ' Μέρους Α' Ν. 4887/2022», τροποποιεί διατάξεις σχετικά με τους δικαιούχους

και τους εξαιρουμένους των ενισχύσεων, το ελάχιστο ύψος των επενδυτικών σχεδίων με ένταξη και των πολύ μικρών επιχειρήσεων, καθώς και τις προϋποθέσεις για τις ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα. Με το Κεφάλαιο ΣΤ' (άρθρα 15-17), που έχει τίτλο «Διαδικασία υπαγωγής επενδυτικών σχεδίων στα καθεστώτα χορήγησης ενισχύσεων - Τροποποίηση Κεφαλαίου Ε' Μέρους Α' Ν. 4887/2022», θεσπίζονται ρυθμίσεις σχετικά με την υποβολή και τη διαδικασία αξιολόγησης της αίτησης για χορήγηση ενίσχυσης, καθώς και για τις αποφάσεις ένταξης σε καθεστώτα ενισχύσεων. Το Κεφάλαιο Ζ' (άρθρα 18-21), που έχει τίτλο «Υλοποίηση επενδυτικών σχεδίων - Τροποποίηση Κεφαλαίου ΣΤ' Μέρους Α' Ν. 4887/2022», θεσπίζει ρυθμίσεις σχετικά με τον έλεγχο και τις τροποποιήσεις των επενδυτικών σχεδίων, το πλαίσιο ολοκλήρωσης και την έναρξη παραγωγικής λειτουργίας τους, καθώς και το περιεχόμενο και την καταβολή ενισχύσεων. Το Κεφάλαιο Η' (άρθρα 22-25), που έχει τίτλο «Υποχρεώσεις και κυρώσεις - Τροποποίηση Κεφαλαίου Ζ' μέρους Α' Ν. 4887/2022», περιλαμβάνει διατάξεις σχετικά με τις υποχρεώσεις των ενισχυόμενων φορέων, την παρακολούθηση τήρησης μακροχρόνιων υποχρεώσεων των φορέων υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων, τα παράβολα, την ανάκληση αποφάσεων υπαγωγής και τις κυρώσεις λόγω παράβασης από τους ενισχυόμενους φορείς των υποχρεώσεών τους.

Το Μέρος Β' (άρθρα 26-77) έχει τίτλο «Καθεστώτα ενισχύσεων» και αποτελείται από δεκατρία (13) Κεφάλαια (Α'-ΙΓ').

Το Κεφάλαιο Α' (άρθρα 26-27), που έχει τίτλο «Επιμέρους καθεστώτα ενισχύσεων - Τροποποίηση Κεφαλαίου Α' Μέρους Β' Ν. 4887/2022», θεσπίζει ρυθμίσεις σχετικά με τον καθορισμό ποσών ενισχύσεων στα επιμέρους καθεστώτα και την προκήρυξη καθεστώτων.

Το Κεφάλαιο Β' (άρθρα 28-34), που έχει τίτλο «Σύγχρονες τεχνολογίες - Τροποποίηση Υποκεφαλαίου Α' Κεφαλαίου Β' Μέρους Β' Ν. 4887/2022», θεσπίζει ρυθμίσεις σχετικά με τη σύσταση του νέου καθεστώτος «Σύγχρονες Τεχνολογίες», κατά συγχώνευση των καθεστώτων «Ψηφιακός και Τεχνολογικός Μετασχηματισμός Επιχειρήσεων» και «Έρευνα και Εφαρμοσμένη Καινοτομία», αναμορφώνει, αντίστοιχα, τον σκοπό του εν λόγω καθεστώτος, τα υπαγόμενα σε αυτό επενδυτικά σχέδια, τις επιλέξιμες δαπάνες, τα είδη, την ένταση και τα ποσά των ενισχύσεων, επικαιροποιεί την ονομασία της αρμόδιας Υπηρεσίας υποβολής των αιτήσεων υπαγωγής και τροποποιεί την εξουσιοδοτική διάταξη προς καθορισμό ειδικού πλαισίου καθεστώτος.

Το Κεφάλαιο Γ' (άρθρα 35-37), που έχει τίτλο «Πράσινη μετάβαση - Περιβαλλοντική αναβάθμιση επιχειρήσεων - Τροποποίηση Υποκεφαλαίου Β' Κε-

φαλαίου Β΄ Μέρους Β΄ Ν. 4887/2022», προσαρμόζει στο υφιστάμενο ενωσιακό πλαίσιο τις ρυθμίσεις σχετικά με τις επιλέξιμες δαπάνες, αναμορφώνει το πλαίσιο για τα είδη, την ένταση και τα ποσά των ενισχύσεων και επικαιροποιεί την ονομασία της αρμόδιας Υπηρεσίας υποβολής των σχετικών αιτήσεων υπαγωγής.

Το Κεφάλαιο Δ΄ (άρθρα 38-45), που έχει τίτλο «Κοινωνική Επιχειρηματικότητα και Χειροτεχνία - Τροποποίηση Υποκεφαλαίου Γ΄ Κεφαλαίου Β΄ Μέρους Β΄ Ν. 4887/2022», θεσπίζει ρυθμίσεις σχετικά με τη σύσταση του νέου καθεστώτος «Κοινωνική Επιχειρηματικότητα και Χειροτεχνία», σε αντικατάσταση του καθεστώτος «Νέο Επιχειρείν», αναμορφώνει, αντίστοιχα, τον σκοπό του εν λόγω καθεστώτος, τα υπαγόμενα σε αυτό επενδυτικά σχέδια, τις επιλέξιμες δαπάνες, τα είδη, την ένταση και τα ποσά ενισχύσεων, τους δικαιούχους των ενισχύσεων, επικαιροποιεί την ονομασία της αρμόδιας Υπηρεσίας υποβολής των αιτήσεων υπαγωγής και τροποποιεί την εξουσιοδοτική διάταξη προς καθορισμό ειδικού πλαισίου καθεστώτος.

Το Κεφάλαιο Ε΄ (άρθρα 46-52), που έχει τίτλο «Καθεστώς περιοχών ειδικής ενίσχυσης - Τροποποίηση Υποκεφαλαίου Δ΄ Κεφαλαίου Β΄ Μέρους Β΄ Ν. 4887/2022», θεσπίζει ρυθμίσεις σχετικά με τη σύσταση νέου καθεστώτος υπό την ονομασία «Καθεστώς Περιοχών Ειδικής Ενίσχυσης», σε αντικατάσταση του καθεστώτος «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση», αναμορφώνει, αντίστοιχα, τον σκοπό του εν λόγω καθεστώτος, τα υπαγόμενα σε αυτό επενδυτικά σχέδια, τις επιλέξιμες δαπάνες, τα είδη, την ένταση και τα ποσά ενισχύσεων και τους δικαιούχους των ενισχύσεων, και επικαιροποιεί την ονομασία της αρμόδιας Υπηρεσίας υποβολής των αιτήσεων υπαγωγής.

Το Κεφάλαιο ΣΤ΄ του Μέρους Β΄ (άρθρα 53-55), διά του οποίου τροποποιούνται τα άρθρα 67, 68 και 70 του ν. 4887/2022, περιλαμβάνει ρυθμίσεις για την ενίσχυση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων της πρωτογενούς γεωργικής παραγωγής, της μεταποίησης γεωργικών προϊόντων, της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας και, συγκεκριμένα, για την εξειδίκευση των επιλέξιμων προς ενίσχυση δαπανών (άρθρο 53), την ένταση των παρεχόμενων ενισχύσεων (άρθρο 54) και την αρμόδια υπηρεσία υποβολής των αιτήσεων (άρθρο 55).

Το Κεφάλαιο Ζ΄ (άρθρα 56-58), διά του οποίου τροποποιούνται τα άρθρα 74, 75 και 77 του ν. 4887/2022, περιλαμβάνει ρυθμίσεις για την ενίσχυση των επενδυτικών σχεδίων στον τομέα της μεταποίησης και στον κλάδο της εφοδιαστικής αλυσίδας και, συγκεκριμένα, για την εξειδίκευση των επιλέξιμων προς ενίσχυση δαπανών (άρθρο 56), την ένταση των παρεχόμενων ενισχύσεων (άρθρο 57) και την αρμόδια υπηρεσία υποβολής των αιτήσεων (άρθρο 58).

Το Κεφάλαιο Η΄ (άρθρα 59-61), διά του οποίου τροποποιούνται τα άρθρα 80, 81 και 83 του ν. 4887/2022, περιλαμβάνει ρυθμίσεις για την ενίσχυση των επενδυτικών σχεδίων των επιχειρήσεων που στοχεύουν στη διεύρυνση σε νέες αγορές του εξωτερικού (επιχειρηματική εξωστρέφεια) και, συγκεκριμένα, για την εξειδίκευση των επιλέξιμων προς ενίσχυση δαπανών (άρθρο 59), την ένταση των παρεχόμενων ενισχύσεων (άρθρο 60) και την αρμόδια υπηρεσία υποβολής των αιτήσεων (άρθρο 61).

Το Κεφάλαιο Θ΄ (άρθρα 62-65), διά του οποίου τροποποιούνται τα άρθρα 85, 86, 87 και 89 του ν. 4887/2022, περιλαμβάνει ρυθμίσεις για την ενίσχυση των τουριστικών επενδύσεων και, συγκεκριμένα, για τη διόρθωση παροράματος στο άρθρο 85 του ν. 4887/2022 (άρθρο 62), την εξειδίκευση των επιλέξιμων προς ενίσχυση δαπανών (άρθρο 63), την ένταση των παρεχόμενων ενισχύσεων (άρθρο 64) και την αρμόδια υπηρεσία υποβολής των αιτήσεων (άρθρο 65).

Το Κεφάλαιο Ι΄ (άρθρα 66-68), διά του οποίου τροποποιούνται τα άρθρα 93, 94 και 96 του ν. 4887/2022, περιλαμβάνει ρυθμίσεις για την ενίσχυση των εναλλακτικών μορφών τουρισμού και, συγκεκριμένα, για την εξειδίκευση των επιλέξιμων προς ενίσχυση δαπανών (άρθρο 66), την ένταση των παρεχόμενων ενισχύσεων (άρθρο 67) και την αρμόδια υπηρεσία υποβολής των αιτήσεων (άρθρο 68).

Το Κεφάλαιο ΙΑ΄ (άρθρα 69-71), διά του οποίου τροποποιούνται τα άρθρα 100, 101 και 104 του ν. 4887/2022, περιλαμβάνει ρυθμίσεις για την ενίσχυση μεγάλων επενδυτικών σχεδίων και, συγκεκριμένα, για την εξειδίκευση των επιλέξιμων προς ενίσχυση δαπανών (άρθρο 69), την ένταση και τα ποσά των παρεχόμενων ενισχύσεων (άρθρο 70), και την αρμόδια υπηρεσία υποβολής των σχετικών αιτήσεων (άρθρο 71).

Το Κεφάλαιο ΙΒ΄ (άρθρα 72-74), διά του οποίου τροποποιούνται τα άρθρα 107, 108 και 110 του ν. 4887/2022, περιλαμβάνει ρυθμίσεις για τα επενδυτικά σχέδια που εντάσσονται στους κλάδους οι οποίοι αποτελούν ευρωπαϊκές αλυσίδες αξίας και, συγκεκριμένα, για τις επιλέξιμες προς ενίσχυση δαπάνες (άρθρο 72), την ένταση των παρεχόμενων ενισχύσεων (άρθρο 73) και την αρμόδια υπηρεσία υποβολής των σχετικών αιτήσεων (άρθρο 74). Το Κεφάλαιο ΙΓ΄ (άρθρα 75-77), διά του οποίου τροποποιούνται τα άρθρα 113, 114 και 116 του ν. 4887/2022, περιλαμβάνει ρυθμίσεις για τα επενδυτικά σχέδια του καθεστώτος «Επιχειρηματικότητα 360ο» και, συγκεκριμένα, για τις επιλέξιμες προς ενίσχυση δαπάνες (άρθρο 75), την ένταση των παρεχόμενων ενισχύσεων (άρθρο 76) και την αρμόδια υπηρεσία υποβολής των σχετικών αιτήσεων (άρθρο 77).

Το Μέρος Γ' (άρθρα 78-87) αποτελείται από δύο (2) Κεφάλαια και έχει τίτλο «Θεσμικά Όργανα». Το Κεφάλαιο Α' (άρθρα 78-85), διά του οποίου τροποποιούνται τα άρθρα 117, 118, 119, 120, 121, 122, 124 και 125 του ν. 4887/2022, περιλαμβάνει ρυθμίσεις για την αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων και, συγκεκριμένα, για τα Μητρώα Αξιολογητών Επενδυτικών Σχεδίων (άρθρο 78), τις Επιτροπές Αξιολόγησης Επενδυτικών Σχεδίων (άρθρο 79), τις Επιτροπές Ενστάσεων (άρθρο 80), τα όργανα ελέγχου επενδυτικών σχεδίων (άρθρο 81), τη διαχείριση των Μητρώων Ελέγχου και Αξιολόγησης (άρθρο 82), τις Γνωμοδοτικές Επιτροπές (άρθρο 83), τις αποζημιώσεις των μελών των επιτροπών και των οργάνων αξιολόγησης και ελέγχου (άρθρο 84), και την υποχρέωση των συμμετεχόντων σε επιτροπές και όργανα ελέγχου για υποβολή δήλωσης περιουσιακής κατάστασης (άρθρο 85). Το Κεφάλαιο Β' (άρθρα 86-87), διά του οποίου τροποποιούνται τα άρθρα 126 και 128 του ν. 4887/2022, περιλαμβάνει ρυθμίσεις για τη λειτουργία του Πληροφοριακού Συστήματος του αναπτυξιακού νόμου (άρθρο 86) και την αξιολόγηση των συνεπειών των παρεχόμενων ενισχύσεων (άρθρο 87).

Το Μέρος Δ' (άρθρα 88-89), διά του οποίου τροποποιούνται τα άρθρα 129 και 130 του ν. 4887/2022, περιλαμβάνει εξουσιοδοτικές (άρθρο 88) και μεταβατικές διατάξεις (άρθρο 89).

Το Μέρος Ε' (άρθρα 90-91), διά του οποίου τροποποιούνται τα Παραρτήματα Α' και Β' του ν. 4887/2022, περιλαμβάνει ρυθμίσεις για τα υπαγόμενα και τα εξαιρούμενα επενδυτικά σχέδια (άρθρο 90), και τις επιλέξιμες δαπάνες εκτός περιφερειακών ενισχύσεων (άρθρο 91).

Το Μέρος ΣΤ' (άρθρα 92-96) περιλαμβάνει λοιπές διατάξεις. Συγκεκριμένα, παρατείνεται η προθεσμία θεώρησης των αδειών τεχνικών επαγγελματικών δραστηριοτήτων (άρθρο 92), θεσπίζεται το αφορολόγητο, ανεκχώρητο και ακατάσχετο της ενίσχυσης που καταβάλλεται σε επιχειρήσεις για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κακοκαιρίας «Daniel» (άρθρο 93), παρατείνεται, έως την 31η.12.2025, η απαλλαγή της υπό εξυγίανση εταιρείας με την επωνυμία «Ναυπηγικές και Βιομηχανικές Επιχειρήσεις Ελευσίνας Α.Ε.» από την υποχρέωση προσκόμισης φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας (άρθρο 94), εισάγεται ρύθμιση για τη μίσθωση ακινήτου προς επέκταση των γραφείων της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης (άρθρο 95), και τίθεται μεταβατική διάταξη για τη χωροθέτηση και αδειοδότηση τουριστικών λιμένων (άρθρο 96).

Το Μέρος Ζ' (άρθρο 97) περιλαμβάνει τις καταργούμενες διατάξεις του νομοσχεδίου.

Τέλος, με το Μέρος Η' (άρθρο 98) ορίζεται η έναρξη ισχύος του νόμου.

Γ. Από νομοτεχνικής πλευράς, παρατηρείται ότι οι περισσότερες αναφορές του νομοσχεδίου στον ν. 4887/2022 συνοδεύονται από τα στοιχεία του ΦΕΚ δημοσίευσής του (Α΄ 16). Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με το Εγχειρίδιο Νομοπαρασκευαστικής Μεθοδολογίας της Γενικής Γραμματείας Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων (ΑΔΑ: 60ΙΙ46ΜΓΨ7-ΡΕΗ, Αθήνα, 2020, σελ. 49), μνεία των στοιχείων δημοσίευσης γίνεται μόνο κατά την πρώτη αναφορά του νομοθετήματος.

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου 2

Η περίπτωση δ) του παρόντος, το οποίο αφορά στο αντικείμενο του νομοσχεδίου, ορίζει τα εξής: «η βελτίωση της λειτουργίας των συλλογικών οργάνων που προβλέπονται σε διάφορα στάδια της διαδικασίας που προβλέπεται στον αναπτυξιακό νόμο». Θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένο, να διαγραφεί η φράση «που προβλέπονται».

2. Επί του άρθρου 15

Το παρόν τροποποιεί ρυθμίσεις του άρθρου 17 του ν. 4887/2022 σχετικά με την υποβολή αίτησης για τη χορήγηση ενίσχυσης και, μεταξύ άλλων, προσθέτει σε αυτό νέα παράγραφο 5Α, που ορίζει τα εξής: «Κάθε φορέας δύναται να υποβάλει αίτηση υπαγωγής του ίδιου επενδυτικού σχεδίου σε περισσότερα καθεστώτα ενίσχυσης, εφόσον πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις. Με την υπαγωγή του επενδυτικού σχεδίου στον οριστικό πίνακα ενός καθεστώτος αυτοδίκαια απορρίπτονται όλες οι υπόλοιπες αιτήσεις υπαγωγής για το εν λόγω επενδυτικό σχέδιο». Θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένο, στο δεύτερο εδάφιο της νέας παραγράφου η λέξη «απορρίπτονται» να αντικατασταθεί από τη φράση «θεωρείται ότι απορρίπτονται».

3. Επί του άρθρου 19

Στην εισαγωγική παράγραφο του παρόντος, η φερόμενη ως περίπτωση υπό στοιχείο «ε)», η οποία ορίζει ότι «το τελευταίο εδάφιο καταργείται», αφορά σε τροποποίηση της παραγράφου 6 του άρθρου 22 του ν. 4887/2022 και χρήζει διόρθωσης σε στοιχείο «δγ)». Αντίστοιχα, διόρθωσης χρήζουν και τα επόμενα στοιχεία, ήτοι το «στ)» σε «ε)», το «στα)» σε «εα)» και το «στβ)» σε «εβ)».

4. Επί των άρθρων 33, 37, 44, 55, 58, 61, 65, 74 και 77

Με τα άρθρα αυτά τροποποιούνται οι διατάξεις του ν. 4887/2022 που ορίζουν τις αρμόδιες υπηρεσίες υποβολής αιτήσεων υπαγωγής επενδυτικών

σχεδίων στις ενισχύσεις του νόμου αυτού, ορίζεται δε, μεταξύ άλλων, ότι οι αιτήσεις μπορεί να υποβάλλονται και «στους φορείς της παρ. 3 του άρθρου 17 [του ν. 4887/2022], περί υποβολής αιτήσεων». Εν προκειμένω, το χωρίο «περί υποβολής αιτήσεων» παρίσταται περιττό (πρβλ. άρθρα 61 και 68 του νομοσχεδίου).

5. Επί του άρθρου 67

Με το άρθρο αυτό τροποποιείται, μεταξύ άλλων, η παράγραφος 5 του άρθρου 94 του ν. 4887/2022 και ορίζεται ότι «[τ]ο ποσό των ενισχύσεων που δύνανται να χορηγηθεί σε κάθε επενδυτικό σχέδιο του παρόντος καθεστώτος δεν μπορεί να υπερβεί το όριο των είκοσι εκατομμυρίων (20.000.000) ευρώ, με την επιφύλαξη μικρότερων ορίων κατ' εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 4 του Γ.Α.Κ.». Κατ' ακολουθία των αντίστοιχων ρυθμίσεων των άρθρων 64, 70, 73, 76 του νομοσχεδίου, θα μπορούσε να ορίζεται ότι το ποσό των ενισχύσεων δεν μπορεί να «υπερβαίνει» το όριο των 20.000.000 ευρώ.

6. Επί των άρθρων 78, 79, 80, 81 και 83

Όπου στα ανωτέρω άρθρα απαντά ο όρος «συστήνεται» ή «συστήνονται», θα μπορούσε να αντικατασταθεί από τον από μακρού χρόνου χρησιμοποιούμενο όρο «συνιστάται» ή «συνιστώνται», αντίστοιχα.

7. Επί του άρθρου 79

Με το άρθρο αυτό τροποποιείται το άρθρο 118 του ν. 4887/2022, και με το πρώτο εδάφιο ορίζεται ότι «[γ]ια την αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων από Επιτροπή Αξιολόγησης του άρθρου 19, περί οργάνων και διαδικασίας αξιολόγησης, συστήνονται, με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Επιτροπές Αξιολόγησης Επενδυτικών Σχεδίων, που αποτελούνται από τρία (3) έως πέντε (5) άτομα». Παρατηρείται ότι το ως άνω εδάφιο θα μπορούσε να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Για την αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων από Επιτροπή Αξιολόγησης του άρθρου 19 συνιστώνται, με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Επιτροπές Αξιολόγησης Επενδυτικών Σχεδίων, που αποτελούνται από τρία (3) έως πέντε (5) μέλη».

Περαιτέρω, με το τρίτο εδάφιο ορίζεται ότι «[τ]α μέλη των Επιτροπών δύνανται να προέρχονται από τους αρμόδιους φορείς της παρ. 3 του άρθρου 17, περί υποβολής αίτησης, συμπεριλαμβανομένων και των λοιπών Υπηρεσιών των Περιφερειών, της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων και της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Ανάπτυξης και

από τα μέλη των Μητρώων Αξιολογητών του άρθρου 117, του Εθνικού Μητρώου Πιστοποιημένων Αξιολογητών και του Μητρώου Ορκωτών Ελεγκτών». Δεδομένου ότι, κατά το άρθρο 117 του ν. 4887/2022, όπως τροποποιείται με το άρθρο 78 του νομοσχεδίου, αξιολογητές μπορεί να είναι μέλη του Εθνικού Μητρώου Πιστοποιημένων Αξιολογητών («Ε.Μ.Π.Α.») και του Μητρώου Ορκωτών Ελεγκτών - Λογιστών, το ως άνω εδάφιο θα μπορούσε να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Τα μέλη των Επιτροπών δύνανται να προέρχονται από τους αρμόδιους φορείς της παρ. 3 του άρθρου 17, συμπεριλαμβανομένων και των λοιπών Υπηρεσιών των Περιφερειών, της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων και της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Ανάπτυξης, και από τα μέλη των Μητρώων Αξιολογητών του άρθρου 117 (Ε.Μ.Π.Α. και Μητρώο Ορκωτών Ελεγκτών - Λογιστών)».

8. Επί του άρθρου 83

Με το παρόν τροποποιείται το άρθρο 122 του ν. 4887/2022. Στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2 πρέπει να διαγραφεί το δεύτερο «,» μεταξύ των λέξεων «ελεγκτικών οργάνων, , καθώς και κάθε».

9. Επί του άρθρου 84

Με το άρθρο αυτό τροποποιείται ο τίτλος του άρθρου 124 του ν. 4887/2022, ως εξής: «Αποζημιώσεις Επιτροπών - Οργάνων Αξιολόγησης και Ελέγχου». Δεδομένου ότι οι αποζημιώσεις δεν καταβάλλονται στις επιτροπές ή τα όργανα αξιολόγησης, αλλά στα μέλη τους, ο τίτλος πρέπει να αντικατασταθεί ως εξής: «Αποζημιώσεις μελών Επιτροπών και Οργάνων Αξιολόγησης και Ελέγχου».

10. Επί του άρθρου 85

Με το παρόν αντικαθίσταται το άρθρο 125 του ν. 4887/2022 και ορίζεται ότι «[τ]α όργανα αξιολόγησης του άρθρου 117, τα μέλη των επιτροπών των άρθρων 118, 119 και 122 καθώς και τα όργανα ελέγχου του άρθρου 120 υποχρεούνται να υποβάλλουν δήλωση περιουσιακής κατάστασης, σύμφωνα με τα άρθρα 1, 2, 3 και 14 του ν. 5026/2023 (Α' 45)». Για συστηματικούς λόγους, αλλά και προς αποφυγή ερμηνευτικών αμφισβητήσεων εν σχέσει προς το πεδίο εφαρμογής της περίπτωσης ε' του άρθρου 14 του ν. 5026/2023, παρατηρείται ότι η προτεινόμενη ρύθμιση θα μπορούσε να ενταχθεί νομοτεχνικά στο άρθρο 14 του ν. 5026/2023. Επίσης, παρατηρείται ότι από την αιτιολογική έκθεση που συνοδεύει το νομοσχέδιο δεν προκύπτει

για ποιον λόγο τα μέλη της Επιτροπής του άρθρου 123 του ν. 4887/2022, τα οποία βάσει της ισχύουσας ρύθμισης υποβάλλουν δήλωση περιουσιακής κατάστασης, εξαιρούνται πλέον από την ως άνω υποχρέωση.

Αθήνα, 26 Μαΐου 2025

Οι Εισηγητές
Νικόλαος Παπαχρήστος
Επιστημονικός Συνεργάτης
Γεώργιος Φωτόπουλος
Ειδικός Επιστημονικός Συνεργάτης

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
τ. Καθηγητής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Ομότιμος Καθηγητής του
Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών